

สาร

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

เรียน ท่านผู้พิพากษา ท่านผู้พิพากษาสมทบ

และบุคลากรของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

คณะกรรมการประสานการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย และมีข้อมติหลายประการ ดังนี้

๑. กรณีที่ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วฟื้นฟูไม่สำเร็จ ต้องนำตัวกลับมาฟ้อง จะเริ่มต้นนับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๘ เมื่อใด ที่ประชุมมีมติว่า

การส่งเด็กหรือเยาวชนไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการไม่ต้องขอคัดฟ้องตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๙ วรรคท้าย และหากคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่า เด็กหรือเยาวชนได้รับการฟื้นฟูครบถ้วนเป็นที่พอใจแล้ว ให้ถือว่า เด็กหรือเยาวชนพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา (มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง) ถือเป็น การเบี่ยงเบน เด็กหรือเยาวชนออกไปจากกระบวนการพิจารณาปกติเช่นเดียวกับการใช้มาตรการพิเศษ แทนการดำเนินคดีอาญาที่มีให้ นับระยะเวลาในระหว่างจัดทำแผนและปฏิบัติตามแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ (มาตรา ๘๙) จึงไม่นับระยะเวลา ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดรวมเข้ากับระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น เมื่อคณะอนุกรรมการฟื้นฟูฯ มีคำสั่งให้คืนเด็กหรือเยาวชนแก่พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป พนักงานสอบสวนย่อมขอคัดฟ้องต่อไปได้ รวมทั้งพนักงาน อัยการมีสิทธิยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ ได้เช่นเดียวกัน

/๒. กรณีเด็ก...

๒. กรณีเด็กหรือเยาวชนที่ถูกส่งตัวไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว
หลบหนี พนักงานสอบสวนขอออกหมายจับได้หรือไม่ ที่ประชุมมีมติว่า

กรณีเด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
ถ้าพนักงานสอบสวนขอออกหมายจับเพื่อติดตามจับกุมตัวมาฟ้อง ซึ่งต้องมีข้อเท็จจริงใน
คำร้องขอออกหมายจับว่า คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีความเห็นว่า
ไม่สามารถฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนได้ ศาลควรพิจารณาออกหมายจับให้ และเมื่อจับกุมตัว
มาได้แล้ว พนักงานสอบสวนไม่ต้องยื่นคำร้องขอตรวจสอบการจับตามมาตรา ๗๒ เพราะ
เป็นการจับกุมตัวมาเพื่อฟ้องคดี เมื่อพนักงานสอบสวนนำตัวมาส่งศาลพร้อมบันทึกการจับกุม
ศาลมีอำนาจควบคุมตัวไว้ เพราะยังอยู่ในระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ เมื่อครบ ๓๐ วัน
พนักงานสอบสวนต้องขอผิดฟ้อง แต่ถ้าเป็นการจับกุมตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ
ผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ ถือเป็นอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่
ที่สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ ซึ่งโดยปกติการจับกุมในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่
จะไม่นำตัวมาศาล

๓. กรณีเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี บริบูรณ์ถูกจับ ซึ่งตามกฎหมายเด็กไม่ต้องรับโทษ
พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวเด็กมาตรวจสอบการจับตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ หรือไม่
เนื่องจากมาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติว่า หากปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่าเด็กซึ่งถูกจับกุมหรือ
ควบคุมั้น ในขณะที่กระทำความผิดอายุไม่เกิน ๑๐ ปี บริบูรณ์ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้...
(๑) วรรคสอง ในระหว่างการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้อยู่ใน
ความปกครองดูแลของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กอาศัย
อยู่ด้วย ในกรณีที่เด็กไม่มีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การดังกล่าว ให้ส่งตัว
เด็กไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในโอกาสแรกที่กระทำ
ได้ ทำให้นักกฎหมายบางท่านมีความเห็นว่า การที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เสมือนว่า
พนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้บิดามารดา ฯลฯ ไปดูแลแล้ว ย่อมไม่มีความจำเป็น
จะต้องตรวจสอบการจับอีกต่อไปว่าเป็นการจับโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะเมื่อ
กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้บิดามารดา ฯลฯ ในโอกาสแรก
ที่กระทำได้และไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กมาถึงสถานที่ทำการของพนักงาน
สอบสวนผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกับที่พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กไปยัง
ศาลเพื่อตรวจสอบการจับ หากพนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้บิดามารดา ฯลฯ ไปแล้ว
ไม่ว่าจะจับมาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ พนักงานสอบสวนย่อมไม่มีตัวเด็กที่จะนำ
ไปยังศาลเพื่อตรวจสอบการจับ จึงไม่น่าจะต้องนำตัวเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี บริบูรณ์
ไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับ ที่ประชุมมีมติว่า

/ยืนยัน...

ยืนยันตามสารอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ฉบับลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ให้ตรวจสอบการจับทุกกรณีไม่ว่าเด็กที่ถูกจับจะมีอายุเท่าใด โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า มาตรการการตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับตามมาตรา ๗๓ เป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ถูกจับเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่งระบุไว้ชัดเจนว่า ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที (โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ) และวรรคสองระบุว่า ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนฯ มีบิดา มารดา ฯลฯ และบุคคลหรือองค์การดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและสั่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายใน ๒๔ ชั่วโมง แสดงว่าแม้พนักงานสอบสวนจะมอบตัวหรือเยาวชนให้บิดามารดา ฯลฯ ไปแล้ว พนักงานสอบสวนยังต้องสั่งให้บิดามารดา ฯลฯ นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาล ซึ่งคือการนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปเพื่อตรวจสอบการจับภายใน ๒๔ ชั่วโมงนั่นเอง ดังนั้น การตรวจสอบการจับตามมาตรา ๗๓ จึงเป็นการตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับทุกคน ไม่มีข้อยกเว้น แม้ในขณะที่จับ เด็กที่ถูกจับจะมีอายุไม่เกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์ หรือในขณะที่จับ ผู้ถูกจับมีอายุเกินกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์แล้วก็ตาม และการตรวจสอบการจับมิได้ตรวจสอบเฉพาะประเด็นการจับชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรือการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เท่านั้น แต่ยังต้องตรวจสอบว่าเป็นเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ด้วย หากตรวจสอบแล้วไม่ใช่เด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดก็ดี หรือเป็นการจับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ดี ศาลต้องมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กไปตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง ส่วนมาตรา ๗๗ วรรคสอง (๑) วรรคสองเป็นเรื่องในระหว่างสอบสวน และเป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กที่ถูกจับหรือถูกควบคุมนั้น ในขณะที่กระทำความผิดอายุไม่เกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องมอบตัวเด็กให้บิดามารดา ฯลฯ เป็นคนละกรณีกับตรวจสอบการจับ

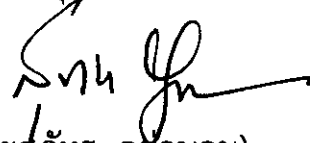
๔. กรณีเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมเด็กหรือเยาวชนมาได้ แล้วมอบตัวให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ฯลฯ ไปปกครองดูแลตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ วรรคสอง แต่ไม่ได้สั่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายใน ๒๔ ชั่วโมง เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน ตามมาตรา ๗๘ พนักงานสอบสวนจะขอผิดฟ้องได้หรือไม่ ที่ประชุมมีมติว่า

กระบวนการตรวจสอบการจับกับการสอบสวนเป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจากกัน การที่พนักงานสอบสวนไม่นำเด็กหรือเยาวชนมาตรวจสอบการจับภายใน ๒๔ ชั่วโมงตามมาตรา ๗๒ มีผลทำให้ศาลไม่สามารถมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗๓ ได้ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ส่วนการผิดฟ้องเป็นเรื่องของการสอบสวนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้หรือไม่

/ซึ่งมาตรา ๗๘...

ซึ่งมาตรา ๗๘ บังคับให้พนักงานสอบสวนต้องรีบทำการสอบสวนและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการฟ้องภายใน ๓๐ วันนับแต่จับกุมตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง หากพนักงานสอบสวนไม่อาจสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว และเป็นความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกเกินกว่า ๖ เดือน กฎหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอผิดฟ้องได้ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงสามารถขอผิดฟ้องได้ เพียงแต่พนักงานสอบสวนไม่มีสิทธิขอให้ศาลมีคำสั่งควบคุมเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น หากพนักงานสอบสวนนำเด็กหรือเยาวชนมาขอผิดฟ้องและขอควบคุมตัวด้วย ศาลจะสั่งให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไม่ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หวังว่าท่านทั้งหลายจะได้ปฏิบัติตามข้อมติของคณะกรรมการฯ ในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลเยาวชนและครอบครัวปฏิบัติงานด้วยมาตรฐานอย่างเดียวกันทั่วประเทศ ไม่เกิดความสับสนแก่ประชาชน องค์กร และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง อันจะสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาแก่สถาบันศาลยุติธรรมยิ่งขึ้น

(นายสุภัทร อยู่ถนอม)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗